

ประเด็นหลักในการอภิปราย

- ประชาชนคิดเห็นอย่างไรต่อการกระจายอำนาจในปัจจุบัน?
การกระจายอำนาจ/การมี อปท. ทำให้คุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้นหรือไม่?
- อปท. คิดเห็นอย่างไรต่อแนวคิดเรื่องจังหวัดจัดการตนเอง/ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง?
- การประเมินศักยภาพและความเป็นไปได้ในทางการเงินการคลังและข้อเสนอการเลือกกลุ่มจังหวัดเพื่อก้าวไปสู่การเป็น “จังหวัดจัดการตนเอง”

1. ประโยชน์ของการกระจายอำนาจ จากมุมมองของภาคประชาชน

- วิธีการประเมิน:

(1) สำรวจโดยการสุ่ม อปท. จำนวน 110 แห่งทั่วประเทศ → สุ่มตัวอย่าง
การสำรวจครัวเรือนแบบเป็นระบบ (stratified, systematic sampling)
จำนวน 11,430 ครัวเรือน ดำเนินการระหว่างเดือน มิ.ย.-ต.ค. 56

(2) จัดประชุมกลุ่มย่อย (focus group) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder)
กับการดำเนินงานและการจัดบริการสาธารณะของ อบจ. จำนวน 12 จังหวัด
รวมผู้เข้าร่วมประชุม 308 คน (เฉลี่ย 25 คน/การประชุม)

*หมายเหตุ: ข้อมูลจากโครงการวิจัยติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ เสนอต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2557)*

1. ประโยชน์ของการกระจายอำนาจ จากมุมมองของภาคประชาชน (ต่อ)

(1) ประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจต่อบริการด้านต่างๆ ที่ อปท. จัดให้ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับเดิมที่เคยได้รับบริการจากส่วนราชการภูมิภาค

- ด้านการศึกษา ร้อยละ 63.0
- ด้านสาธารณสุข ร้อยละ 68.4
- ด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 61.6
- ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน ไฟทาง แหล่งน้ำฯลฯ) ร้อยละ 62.9 – 69.4

(2) ประชาชนกลุ่มตัวอย่างราวร้อยละ 66.8 มองว่า อปท. แก้ไขปัญหาของประชาชนได้ตรงจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

1. ประโยชน์ของการกระจายอำนาจ จากมุมมองของภาคประชาชน (ต่อ)

- (3) ประชาชนกลุ่มตัวอย่างราวร้อยละ 71.3 เห็นว่า อปท. ให้ความใส่ใจและทำงานแบบปรึกษาหารือกับประชาชน
- (4) ประชาชนกลุ่มตัวอย่างราวร้อยละ 65.8 ต้องการการทำงานมีส่วนร่วมกับ อปท. เพราะเห็นว่า อปท. ตั้งใจทำงานแก้ไขปัญหาของประชาชน
- (5) ประชาชนกลุ่มตัวอย่างราวร้อยละ 59.0 เห็นว่าควรให้การสนับสนุนแก่อปท. ต่อไปด้วยการจ่ายภาษีอากรเพราะ อปท. ทำงานคุ้มค่าเงินภาษี
- (6) ประชาชนกลุ่มตัวอย่างราวร้อยละ 75.0 เห็นว่า **ไม่ควรยุบเลิก อปท.** เพราะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพวกเขา

2. อปท. คิดเห็นอย่างไรต่อแนวคิดเรื่อง “จังหวัดจัดการตนเอง/ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง”

ประเภท	จำนวน	มุมมองต่อการจัดการตนเองของท้องถิ่น		
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยแบบมีเงื่อนไข
อปจ.	3 (7.5%)	3 (7.5%)		
เทศบาล	13 (32.5%)	10 (25.0%)	1 (2.5%)	2 (5.0%)
อปต.	24 (60.0%)	16 (40%)		8 (20.0%)
รวม	40 (100.0%)	29 (72.5%)	1 (2.5%)	10 (25.0%)

หมายเหตุ: ประเมินจากการสอบถาม อปท. จำนวน 40 แห่ง (โครงการวิจัยติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ สนองต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 2557)

3. ประเมินศักยภาพและความเป็นไปได้ในทางการเงิน การคลังในการเป็นจังหวัดจัดการตนเอง: ข้อเสนอการ เลือกกลุ่มจังหวัดในระยะเปลี่ยนผ่าน (phasing)

- ในพื้นที่จังหวัดหนึ่งจะมีการจัดเก็บภาษีอากร และการจัดสรรงบประมาณ
 - ภาษีอากรที่จัดเก็บในพื้นที่
 - ภาษีที่จัดเก็บโดยรัฐบาลกลาง (ภาษีเงินได้ PIT, CIT ภาษี VAT ภาษีสรรพสามิต ฯลฯ)
 - ภาษีที่จัดเก็บโดย อปท. (ภาษีโรงเรือนฯ, ภาษีบำรุงท้องที่, ภาษีป้าย ฯลฯ)
 - งบประมาณที่จัดสรรลงในพื้นที่
 - จัดสรรผ่านการดำเนินงานของรัฐบาลกลาง/หน่วยงานราชการส่วนกลางในพื้นที่
 - จัดสรรผ่านราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ ส่วนราชการในจังหวัด/อำเภอ/ตำบล)
 - จัดสรรผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. เมืองพัทยา อบจ. เทศบาล อบต.)

หากจำแนกกลุ่มจังหวัดในมิติต่าง ๆ

- จำแนกโดยพิจารณาด้านการคลังและงบประมาณ
- จำแนกโดยพิจารณาด้านความตื่นตัวของการเมืองภาคประชาชน
- จำแนกโดยพิจารณาคุณลักษณะในเชิงพื้นที่ อาทิ พื้นที่การบริหารราชการในภูมิภาค มีอัตลักษณ์-ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ พื้นที่ชายแดน เมืองท่า/เมืองเศรษฐกิจ/เมืองท่องเที่ยว/เมืองอุตสาหกรรม ฯลฯ

ก. กลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพ/ความพร้อมทางการคลัง

จังหวัด	ประชากร (คน)	ภาษี ส่วนกลาง (ล้านบาท)	ภาษี ท้องถิ่น (ล้านบาท)	งบประมาณ ราชการ (ล้านบาท)	งบประมาณ อปท. (ล้านบาท)	รวมภาษี (ล้านบาท)	รวม งบประมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน Fiscal Balance (ภาษี/งปม.)	ภาษีต่อ ประชากร (บาท)	Tax Burden (ภาษี/ GPP) (%)
ระยอง	626,402	120,276.44	906.03	16,416.85	4,702.47	121,182.47	21,119.32	5.7	193,457.99	21.1
กทม.	5,701,394	913,572.49	12,007.33	162,424.80	51,977.18	925,579.82	214,401.98	4.3	162,342.72	47.7
ชลบุรี	1,316,293	167,359.92	1,551.38	36,240.44	8,213.59	168,911.30	44,454.03	3.8	128,323.48	32.2
สมุทรปราการ	1,185,180	89,952.74	1,469.42	30,012.15	8,490.48	91,422.16	38,502.63	2.4	77,137.78	17.0
ปทุมธานี	985,643	72,565.84	1,087.39	26,375.35	5,250.68	73,653.23	31,626.03	2.3	74,726.07	23.8
อยุธยา	782,096	56,772.16	611.64	21,688.24	5,244.44	57,383.80	26,932.68	2.1	73,371.81	14.4

ข. กลุ่มจังหวัดที่มีคุณลักษณะเฉพาะ

จังหวัด	ประชากร (คน)	ภาษีส่วนกลาง (ล้านบาท)	ภาษีท้องถิ่น (ล้านบาท)	งบประมาณราชการ (ล้านบาท)	งบประมาณ อปท. (ล้านบาท)	รวมภาษี (ล้านบาท)	รวมงบประมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน Fiscal Balance (ภาษี/งป ม.)	ภาษีต่อ ประชากร (บาท)	Tax Burden (ภาษี/GPP) (%)
ภูเก็ต	345,067	7,761.69	916.41	8,988.09	3,293.02	8,678.10	12,281.11	0.7	25,149.03	10.6
ขอนแก่น	1,767,601	28,162.94	476.33	48,719.01	8,188.37	28,639.27	56,907.38	0.5	16,202.34	21.2
สงขลา	1,357,023	13,655.56	817.59	39,690.90	6,869.67	14,473.15	46,560.57	0.3	10,665.37	10.1
เชียงใหม่	1,640,479	9,741.74	775.47	48,374.79	7,590.71	10,517.21	55,965.50	0.2	6,411.06	8.1
กระบี่	432,704	1,843.84	285.29	11,379.15	2,182.04	2,129.13	13,561.19	0.2	4,920.52	3.9
อุดรธานี	1,544,786	4,371.79	340.20	39,150.16	6,677.32	4,711.99	45,827.48	0.1	3,050.25	6.3
ยะลา	487,380	1,256.73	114.94	13,371.42	3,102.99	1,371.67	16,474.41	0.1	2,814.37	3.4
ปัตตานี	655,259	1,561.58	114.53	17,313.04	3,242.56	1,676.11	20,555.60	0.1	2,557.94	4.4
นราธิวาส	737,162	1,685.80	135.34	20,901.96	3,349.38	1,821.14	24,251.34	0.1	2,470.47	3.9

ข้อเสนอด้านการคลังและงบประมาณในระยะเปลี่ยนผ่าน กับการก้าวไปสู่จังหวัดจัดการตนเอง (ต่อ)

- กลุ่มจังหวัดที่มีความพร้อมด้านการคลัง:
จัดสรรงบประมาณทั้งหมดลงสู่พื้นที่ + % ส่วนแบ่งเพิ่มเติม (ขึ้นอยู่กับการตกลงกับรัฐบาล)

จังหวัด	ประชากร (คน)	รวมภาษี (ล้านบาท)	รวม งบประมาณ (ล้านบาท)		ทางเลือก 1	ทางเลือก 2 (เพิ่มส่วนแบ่ง 25%)	ทางเลือก 3 (เพิ่มส่วนแบ่ง 50%)
ระยอง	626,402	121,182.47	21,119.32		21,119.32	26,399.15	31,678.98
กรุงเทพมหานคร	5,701,394	925,579.82	214,401.98		214,401.98	268,002.48	321,602.97
ชลบุรี	1,316,293	168,911.30	44,454.03		44,454.03	55,567.54	66,681.05
สมุทรปราการ	1,185,180	91,422.16	38,502.63		38,502.63	48,128.29	57,753.95
ปทุมธานี	985,643	73,653.23	31,626.03		31,626.03	39,532.54	47,439.05
อยุธยา	782,096	57,383.80	26,932.68		26,932.68	33,665.85	40,399.02

ข้อเสนอด้านการคลังและงบประมาณในระยะเปลี่ยนผ่าน กับการก้าวไปสู่จังหวัดจัดการตนเอง

- กลุ่มจังหวัดที่มีคุณลักษณะเฉพาะ
 - งบประมาณคงเดิมที่ได้รับการจัดสรร (ภาษีที่จัดเก็บเดิม + เงินอุดหนุนจากรัฐบาล)
 - บวก เพิ่มภาษีที่จัดเก็บในจังหวัดให้ได้ประมาณ 20% ของรายได้จังหวัด (GPP)

จังหวัด	ประชากร (คน)	GPP ต่อคน (บาท)	รวมภาษี (ล้านบาท)	รวม งบประมาณ (ล้านบาท)	งบประมาณ เดิม (ล้านบาท)	เพิ่มการเก็บ ภาษีในพื้นที่ (ล้านบาท)	ภาวะภาษี ส่วนเพิ่มต่อ GPP	รวม งบประมาณ ใหม่
ภูเก็ต	345,067	236,461.00	8,678.10	12,281.11	12,281.11	7,640.9	3.23	19,921.99
ขอนแก่น	1,767,601	76,385.00	28,639.27	56,907.38	56,907.38	-	-	56,907.38
สงขลา	1,357,023	105,782.00	14,473.15	46,560.57	46,560.57	14,236.6	13.46	60,797.14
เชียงใหม่	1,640,479	79,236.00	10,517.21	55,965.50	55,965.50	15,479.8	19.54	71,445.29
กระบี่	432,704	125,595.00	2,129.13	13,561.19	13,561.19	8,740.0	6.96	22,301.15
อุดรธานี	1,544,786	48,747.00	4,711.99	45,827.48	45,827.48	10,348.7	21.23	56,176.23
ยะลา	487,380	81,736.00	1,371.67	16,474.41	16,474.41	6,595.6	8.07	23,070.04
ปัตตานี	655,259	58,092.00	1,676.11	20,555.60	20,555.60	5,937.0	10.22	26,492.55
นราธิวาส	737,162	63,180.00	1,821.14	24,251.34	24,251.34	7,493.6	11.86	31,744.98